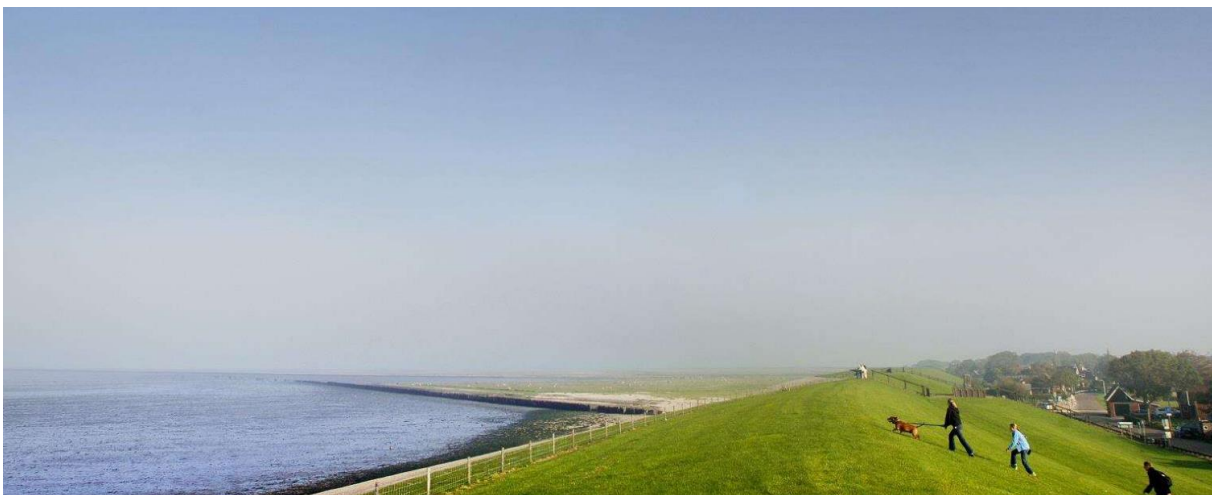

Inleiding

We kijken terug op een dynamisch jaar met verkiezingen: een verkiezingscampagne met nieuwe partijen in het speelveld; coalitieonderhandelingen; de vorming van een nieuw dagelijks bestuur; en onverminderd grote uitdagingen voor onze kerntaken van *veilig, schoon, en voldoende* water. De uitkomst van de verkiezingen is teleurstellend, maar toch ook succesvol. We gingen aan de ene kant van drie naar twee zetels, maar we werden ook onderdeel van de nieuwe coalitie, met onze Remco van Maurik als Dagelijks Bestuurder. Een hele brede coalitie met ondermeer de BBB. Dat is een spannende keuze, maar in de praktijk merken we dat we gezamenlijk belang hebben; hoe laten we het werk en de taken van het Wetterskip beter aansluiten bij de leefwereld van de boer en de burger. En hoe hou je de waterschapslasten zo betaalbaar mogelijk, in de wetenschap dat er een enorme opgave ligt. Die opgave is sterk gekoppeld aan de klimaatverandering, waardoor veel ingrepen op de lange termijn schuiven niet gaat helpen. Na agendering van onze kant is het ook gelukt om met onze twee zetels een commissielid te mogen aanstellen. Thomas Veenstra is ons commissielid geworden, waardoor we nu een evenwichtige (en hele leuke) fractie zijn.

We namen afscheid van Henni van Asten, die 8 jaar lang fractievoorzitter was en op kundige wijze de fractie heeft geleid vanuit de oppositie. En dat was zeker de afgelopen 4 jaar niet altijd gemakkelijk, juist omdat de coalitie de gelederen keihard gesloten hield. Wij herinneren ons met plezier de gevleugelde uitspraak van Henni: *“Voorzitter! Hier zakt me de broek van af!”* nadat de (inmiddels verdwenen) partij Lagere Lasten Burger weer eens steun gaf aan een voorstel dat leidde tot hógere lasten voor met name de minst bedeelde burgers!

Henk Mulder,
Fractievoorzitter

Bron: 1DYK

De nieuwe coalitie

De coalitieonderhandelingen, met BBB als grootste partij de initiatiefnemer, verliepen bijzonder constructief. Uiteindelijk resulteerde dit in een brede coalitie met 21 van de 25 zetels met BBB, Water Natuurlijk Friesland (WNF), PvdA, FNP, VVD, en de geborgde zetels voor Natuur en Landbouw. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 5 leden: Cees-Pieter van Burgsteden en Gerben de Boer namens BBB, Monique Plantinga namens WNF/geborgde zetels Natuur en PvdA, Remco van Maurik namens PvdA en WNF/geborgde zetels Natuur en Frank Jorna namens geborgde zetels Landbouw, FNP en VVD. De PvdA-fractie in het AB bestaat nu uit Henk Mulder (fractievoorzitter), Annelies Stolp en Thomas Veenstra (commissielid).

Belangrijkste punten coalitieakkoord

Met het nieuwe [coalitieakkoord](#) hebben ons sociaaldemocratische geluid goed kunnen laten horen. We gaan onze grote opgaven met moed tegemoet, en hebben daarin ook voor mens, dier en natuur. We zetten ons in tegen delfstoffenwinning die leiden tot versnelde bodemdaling. We zetten ons in voor meer biodiversiteit en willen zorgen voor meer waterberging in Fryslân. Ook werken we de komende jaren door aan het Veenweideprogramma en zetten we ons in om de funderingsproblematiek rechtvaardig aan te pakken! We betrekken de Mienskip en kijken nuchter waar er nog wel een tandje bij kan, en ook hoe we het met elkaar betaalbaar kunnen houden.

Kerntaak Veiligheid

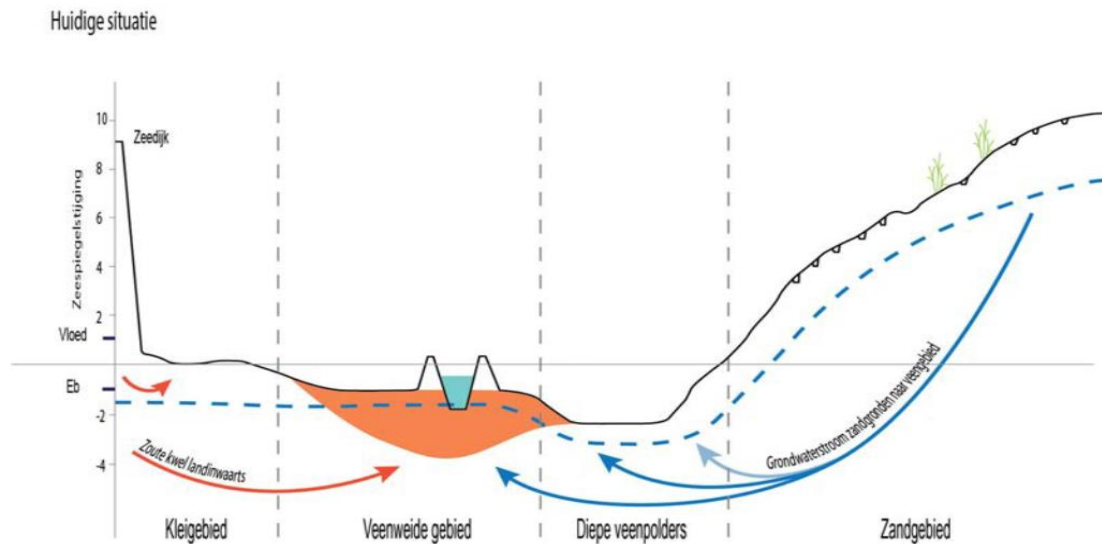
Onder de vlag van het Hoog Water Beschermingsprogramma (HWBP) werd het afgelopen jaar verder gewerkt aan de voorbereiding van de duin- en dijkversterking op Schiermonnikoog en het dijkversterkingsproject van Lauwersoog tot aan Koehool. Voor de laatste is het voorkeursalternatief ontwikkeld in samenspraak met alle belanghebbenden. Daar waar mogelijk zal de versterkte dijk worden uitgevoerd als een groene dijk met brede vooroever (traject Zwarte Haan – Holwerd). Dat is positief voor natuur en biodiversiteit. Echter: omdat het zeewaarts verbreden van de dijk ingrijpen in Natura 2000 gebied betekent, is het moeilijk om een natuurvergunning te krijgen. Verder is het al dan niet doorgaan van het burgerinitiatief ‘Holwerd aan Zee’ van grote invloed. Gebiedseigen grond uit Holwerd zou uitermate geschikt zijn voor de dijkversterking. Wij hebben ons laten informeren over de haalbaarheid en betaalbaarheid van dit Mienskipsinitiatief en we zijn ervan overtuigd geraakt dat Holwerd aan Zee een serieuze bijdrage kan leveren aan de opwaardering van de regio inclusief een groene dijk.

Dan Schiermonnikoog. Landelijk wordt hard gewerkt aan grootschalige strategieën voor de veiligheid op zeer lange termijn. We moeten leren daar nu al rekening mee houden. Daarom is het project duin en dijkversterking op Schiermonnikoog proefproject geworden voor het maken van dit soort belangrijke toekomstgerichte keuzes in samenspraak met de lokale samenleving. Wij vinden het erg belangrijk dat hiermee een begin wordt gemaakt met een klimaatrobustheidstoets voor alle dijkversterkingsprojecten in Nederland en we zullen deze pilot op de voet volgen.

Kerntaak Voldoende water

Door klimaatverandering hebben we steeds vaker te maken met wateroverlast door zware en langdurige regenval en met watertekorten door langdurige hitte en/of droogte. Afgelopen najaar was extreem nat en het Woudagemaal moest langer dan ooit ingezet worden om water kwijt te kunnen richting IJsselmeer. Maar afgelopen jaar was er ook sprake van extreme verdroging van bossen op de hoge zandgronden. Gelukkig is er ook hard gewerkt aan maatregelen voor het vasthouden van water, zoals een subsidieregeling voor boeren om sluisjes aan te leggen in hun landerijen. Met de maatregelen uit de Regiodeal Zuidoost kunnen de gebiedsontwikkelingen beekdal Linde, Koningsdiep, Âlde Feanen putten uit meer middelen. Maar daarmee zijn we er nog niet. Het ruimtegebruik zal nog veel meer moeten worden aangepast om wateroverlast en watertekorten te beperken.

Klimaatverandering vereist anders omgaan met de ruimtelijk inrichting van ons land. Vanuit het Rijk is het Nationaal Programma Landelijk Gebied gestart. Water en bodem moeten sturend worden in het ruimtelijk beleid. Zeker in Fryslân is dit van groot belang, omdat de Friese bodem een badkuip is. Onze provincie moet 24/7 leeggepompt worden om in het lage midden, de veenweidegebieden, droge voeten te kunnen houden!

Bron: Fryslân Klimaatbestendig 2050. In videovorm: <https://www.youtube.com/watch?v=m-dqk13utAk>. Hier valt duidelijk te zien dat er aardige hoogteverschillen zijn binnen onze provincie.

Datzelfde lage midden zuigt kostbaar schoon grondwater op uit de hoge zandgronden die daardoor verdrogen. Tegelijkertijd wordt aan de andere kant zout water aangezogen onder de zeedijken door waardoor de noordelijke kleigronden verzilt en ongeschikt worden voor de poot aardappelteelt. Dit kunnen we gewoon niet eindelijk volhouden! Daarom zijn wij zeer tevreden dat wij in juni de door Provincie en Wetterskip gezamenlijk ontwikkelde Blauwe Omgevingsvisie (BOVi) hebben vastgesteld, een belangrijke eerste stap op weg naar een klimaatbestendig Fryslân.

Helaas is er afgelopen jaar weinig gebeurd met de Veenweide-aanpak. Het wachten is op geld van het Rijk. We hebben de ontwikkelingen op het gebied van funderingsschade op de voet gevolgd en we stoppen niet met aandacht vragen voor het leed van de gedupeerden, waarvan een aantal hun huis moeten verlaten vanwege instortingsgevaar. De toegezegde schaderegelingen hebben eind 2023 nog altijd niet tot concrete uitkeringen geleid. Hopelijk gaat dit komend jaar eindelijk gebeuren.

Kerntaak Schoon Water

Er is hard gewerkt aan maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren, afgelopen jaar vooral door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages. Toch is het water in onze provincie nog lang niet schoon genoeg. In 2027 moeten we voldoen aan de eisen van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Dat zal niet overal gaan lukken. Wel zijn wij erg tevreden met een beleidswijziging ingesteld door onze coalitie. We gaan niet meer zuinigjes “doen wat haalbaar en betaalbaar is”, maar we gaan nu echt inzetten op de mate van urgentie én op het zoeken naar extra geld om te kunnen versnellen. Dat heeft in 2023 al tot 6 miljoen euro extra aan subsidies geleid! Maar dat is nog lang niet genoeg. Helaas komt het Rijk maar niet over de brug met geld uit potjes voor herstel biodiversiteit, stikstofproblematiek, veenweideproblematiek, klimaatproblematiek, etc.

Ook aan onze 27 Rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) moet veel gebeuren voordat wij in 2027 kunnen voldoen aan de eisen van de KRW. Niet alleen komt er uit RWZI's te veel fosfaat in het oppervlaktewater, tegenwoordig ook allerlei foute stoffen zoals microplastics, PFAS en medicijnresten. Het vernieuwen en verbeteren van zuiveringstechnieken kost zoveel geld dat dit welhaast onbetaalbaar is voor het Wetterskip. Het is dus beter om te voorkomen dat vreemde stoffen in het water komen. Via afspraken en voorlichting werken we aan deze bronaanpak.

Financiën

Veiligheid, voldoende water, de klimaatverandering en de noodzakelijke investeringen in onze waterzuiveringen, het zijn allemaal redenen dat de kosten van het waterschap stijgen. Daarnaast werden we aan het begin van deze nieuwe periode geconfronteerd met een begroting die voor een deel niet gedekt was uit structurele middelen. Het leidde tot een enorme tariefsverhoging. Mede dankzij de PvdA werd er gekozen om maximaal de huurwoningen zoveel als mogelijk te ontzien. Ondanks dat was de tariefstijging ook voor deze groep enorm. Voor de komende jaren proberen we de tariefstijging eerlijk te laten verlopen over de verschillende groepen. We zijn kritisch op de uitgaven maar willen ook niet dat er onvoldoende kwaliteit wordt geleverd. De afgelopen weken met de enorme wateroverlast hebben we gezien dat het waterschap ook onmisbaar is.

Partij

Ook in 2023 waren we actief in het landelijk PvdA-Wateroverleg. Daarin wisselen Algemeen Bestuursleden, Dagelijks Bestuurders ervaringen uit, gaan op excursie bij elkaar en geven elkaar tips en informatie. In het voorjaar hebben we elkaar uitgebreid voorzien van informatie over verkiezingsprogramma's en campagne-ideeën. Ook hebben we in de zomer al de eerste fysieke bijeenkomst gehad, waar opnieuw de eerste ervaringen binnen de nieuwe besturen met elkaar gedeeld werden, en kansen werden aangestipt voor de toekomst.

Binnen onze coalitie zijn we trots op onze rol, en blij dat we een verschil kunnen maken met onze twee zetels. De sfeer in de coalitie is uitermate goed, en we merken veel wederzijds begrip om de uitdagingen van het Wetterskip het hoofd te bieden. We praten veel, wisselen gedachten uit en staan open voor elkaars zienswijzen en beweegredenen.

De val van het kabinet, de Tweede Kamerverkiezingen en almaar voortdurende formatie zorgt ervoor dat er veel onzekerheid heerst over de haalbaarheid en toekomst van de opgaven waar het Wetterskip voor aan de lat staat. De grote onzekerheid over wat er na deze formatie ons te wachten staat, is verontrustend. Wat ons betreft komt er snel een antwoord, die de problemen waar we voor staan erkent. En een antwoord dat de waterschappen een grotere invloed en slagkracht geeft om de problemen van veilig, schoon en voldoende water aan te pakken. We hebben nu ook een nieuwe grotere landelijke fractie, die ook slagvaardiger is en echt de uitdagingen van nu sociaal, groen en rechtvaardig aan wil pakken. Dus: *aan de bak!*

Met rode groet / mei reade groetnis,

Henk Mulder, Remco van Maurik, Annelies Stolp, Thomas Veenstra